

XLIII.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov om Forandringer i de for Borger- og Almueeskolerne i Kjøbstæderne og paa Landet gjældende Bestemmelser om Skolebøder.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 9de Marts 1875.)

Den saakaldte Skoletvang, Forpligtelsen for Forældre (og andre Bedkommende) til at lade deres Børn søge de i Kommunerne oprettede Borger- og Almueeskoler — naar der ikke paa anden fyldestgjørende Maade sørges for deres Undervisning — og til at besøge Skolen stadigt, kan siges at være indført her i Landet samtidig med Dyrrettelsen af disse Skoler (Instrux 28de Marts 1721 § 3, Forordning 23de Januar 1739 §§ 16 og 36), men Midlerne til Skoletvangens Gaandhævelse ere i Tidernes Løb blevne noget forandrede. Medens den ældre Lovgivning ved Siden af personlige Advarsler og relativt, efter Bedkommendes Stand, saftatte Pengebøder, hjemlede Fængsels- og Kirkelige Straffe, kjende de mugjældende Anordninger om Almueeskolevæsenet i Kjøbstæderne § 24 og paa Landet § 17 som Straffemidler til Fremme af stadigt Skolebesøg ikkun absolut bestemte Pengebøder efter forudgaaet almindelig Advarsel og Paamindelse i Kirkerne, hvorhos de dog, naar Straffen viser sig virksom, hjemle andre Foranstaltninger, navnlig den, at Børnene fratages Forældrene (D. L. 3—18—7, Rgl. Resol. 4de November 1818 Rskr. 12te Oktbr. 1841, Rskr. 2den Februar 1852, 7de April 1860 og 10de Mai, 1873). Sine Pengebøder dikteredes ifølge Anordningerne af 1814 af Skolekommissionerne (efter Skolekommissionens Sigelse), men paalægges nu i Kjøbstæderne ifølge Lov 26de Mai 1868 § 14 af Byraadene eller deres Udvalg og paa Landet af Sogneraadene (Lov 6te Juli 1867 § 16 jfr. Rskr. 9de Februar 1863, 31te Decbr. 1867 og 3die April 1869 og Lov 18de Marts 1871 § 1 altsaa af rent kommunale Myndigheder.

Nærværende Lovforflag beskæftiger sig alene med ommeldte Bøder for ustadigt Besøg af de offentlige Borger- og Almueeskoler eller, som det

almindelig kaldes, for ulovlige Skoleforsømmelser, og indeholder iøvrigt kun en enkelt Bestemmelse om Inddrivelsen af andre Skolebøder og om Anvendelsen af de i Kommunekassen indskydte Beløb af Skolebøder, en Bestemmelse, der nærmest maa anses som yderligere Udvikling af den i Loven af 8de Marts 1856 om Tilveiebringelsen af Midler til fri Fattigunderstøttelse dens § 5 nedlagte Tanke og er optagen efter det i Rigsdagssamlingen 1873 af Undervisningsministeren i Landstinget forelagte Forflag til Lov angaaende nogle Bestemmelser om Borger- og Almueeskolevæsenet i Kjøbstæderne og paa Landet.

Forinden man gaar nærmere ind paa Lovforlaget, vil det være nødvendigt her at gjengivde Bestemmelser, der nu ere de gjældende paa de Omraade, paa hvilket Forlaget bevæger sig Saaledes som Ordlyden og Meningen er i de tvende ovenansførte Paragrafer af Anordningerne af 1814, som have deres Rilde i Regl. 10de Oktbr. 1806, er det utvivlsomt gjældende Ret:

at vedkommende Myndighed skal paalægge de Forældre, Børgere eller Husbonde, som have ladet deres skolepligtige (Rskr. 7de Januar 1845) Børn eller Lyende forsømme Skolen uden lovlig Grund, Bøder paa 6 Ore og i Sjantagelstilsælde paa 12, 25 og 50 Ore for hver Dag, hvert Barn er udeblevet fra Skolen, Alt efter de af Læxerne maanedlig indgivne Lister over Skoleforsømmelser.

saaledes at der ikke spørges, om Forsømmelserne uden lovlig Grund have været af nogen Betydning, men at der skal dikteres Bøde endog for en enkelt Dags (halv Dags, Rskr. 5te Juni 1840) For-